



REPRESENTANTSKAPSSAK 15/17
MATKULTURSENTER I AKTIVITETSHUSET I ODDERØYA
MUSEUMSHAVN

Går til

Representantskapets medlemmer

Representantskapsmøte

24. november 2017

Saksbehandler

Gro Eikeland, John Olsen

Saksfremlegg

I forbindelse med behandling av styresak 05/17 med årsregnskap for 2016, gav styret i Vest-Agder-museet administrasjonen signaler om at det mht. driften av aktivitetsbygget i Odderøya museumshavn bør vurderes alternativer som kan generere større andel inntekter til "avdelingen". Museumshavna hadde i 2016 et underskudd på kr. 712 544, som ble utlignet gjennom bruk av gaveforsterkningsmidler samme år (gaveforsterkning på investeringsmidler til aktivitetsbygget mottatt fra Stiftelsen for store kulturanlegg i Kristiansand). Underskuddet fra 1. driftsår (2015) utgjorde kr. 524 707.

Tidlig i 2017 tok daglig leder Eivind Løvdaal fra Geitmyra matkultursenter i Oslo kontakt med Vest-Agder-museet ift. muligheten for å etablere et matkultursenter i Kristiansand. Stiftelsen Cultiva hadde bevilget kr. 250 000 kroner til et prosjekt for å få vurdert om et tilsvarende konsept som i Oslo kan etableres i Kristiansand. Geitmyra har, gjennom egne ressurser og innleid prosjektkonsulent, fått utarbeidet en rapport/analyse som konkluderer positivt i forhold til etableringen av et matkultursenter i Kristiansand, med fokus på mat fra havet, fundamentert i det særegne for Sørlandet. Etter å ha vurdert forskjellige mulige lokasjoner for senteret, er Nodeviga og Vest-Agder-museets aktivitetshus utpekt som det

ideelle stedet å plassere senteret, både i forhold til bygningsmasse, omgivelser og nærhet til sentrum. Grønt Senter i kommandantboligen på Odderøya pekes på som mulig supplement og samarbeidspartner. Matkultursenteret er tenkt etablert som et aksjeselskap med ikke-økonomisk formål (ideelt AS).

Det vises til styresak 23/17 i Vest-Agder-museet for mer detaljert bakgrunn i saken og til vedtak gjort i styremøte 31. august 2017:

Styret gir administrasjonen, sammen med styreleder, fullmakt til å arbeide videre med å utrede et samarbeid med Geitmyra matkultursenter med sikte på etablering av et matkultursenter i aktivitetsbygget i Odderøya museumshavn.

Cultivas styre behandlet saken endelig i sak 39/17 i sitt møte 18. september, der det bl.a. heter: "*Cultiva er innstilt på å inngå et 5-årig samarbeid med Geitmyra matkultursenter for etablering av et matkultursenter i Nodeviga i Kristiansand*" og "*Det kan bevilges inntil 5,0 MNOK i 2017/2018 forutsatt tilstrekkelig finansiering fra andre finansieringskilder*".

Matkultursenter for barn i Odderøya museumshavn

I utgangspunktet lå det en forventning fra Geitmyra kun om leie av deler av lokalene i aktivitetshuset i museumshavna, for bl.a. to undervisningsrom til matkultursenterets bruk. Etter hvert som dialogen mellom Geitmyra og Vest-Agder-museet utviklet seg, kom tanken om et mulig samarbeid om matkultursenteret. Stiftelsen Cultiva har i sin behandling av søknaden om midler vært svært opptatt av at matkultursenteret har solid lokal forankring. Administrasjonen i Vest-Agder-museet anser en samarbeidsmodell som hensiktsmessig på mange punkter, sett i forhold til ren utleie av lokalene.

Styret i Vest-Agder-museet ba i august administrasjonen om å belyse en rekke forhold ytterligere før behandlingen av saken i styremøte 18. oktober. Under følger administrasjonens redegjørelse for hvert enkelt forhold:

1. Forholdet mellom Geitmyra matkultursenter og Vest-Agder-museets formål, samt formålet med etableringen av Odderøya museumshavn.

Vest-Agder-museets formål er: "Gjennom bevaring, forskning, formidling og fornying skal vi gi publikum gode opplevelser og ny innsikt om livet i Vest-Agder." Matkultur, ikke minst sjømat, er en viktig del av Sørlandets kultur og kulturhistorie.

Matkultur har tidligere vært et viktig satsingsområde for museet, som tidligere hadde en egen konservator med mat og matkultur som spesialområde. I forhold til formålet med Odderøya museumshavn konkret, var også mat og matkultur blant temaene som var tatt opp som viktige allerede i forprosjektfasen i 2010. Årsaken til at dette ikke er fulgt opp er mer knyttet til museets tilgang på kompetanse, samt økonomisk handlingsrom for å kunne utvikle også denne delen mer enn at dette ikke har ligget innenfor formålet til havna. Ledergruppa i Vest-Agder-museet diskuterte i sitt møte 15. august 2017 muligheten for et matkultursenter som en del av aktiviteten i Odderøya museumshavn. Ledergruppa er positive og mener at en satsning på maritim/lokal matkultur faglig sett godt lar seg integrere med museets øvrige tematikk i museumshavna, samtidig som at man ved å tilby aktiviteter innenfor undervisning for barn, voksenopplæring/folkehelse og integreringstiltak i enda større grad kan møte elementer innenfor museumsoppdraget generelt og ift. mangfold spesielt.

Etableringen forutsetter at dette lar seg løse i kombinasjon med Vest-Agder-museets aktivitet i museumshavna, ikke minst arbeidet med plastbåt og historien til Sørlandets plastbåtprodusenter. Det samme gjelder bruk av arealer som er regulert i eksisterende leieavtaler (Orlogsforeningen). Geitmyra og VAM har drøftet mulighetene for sambruk og kommet frem til en arealfordeling som kan fungere for begge parter.

2. Eksterne premisser for bruk av aktivitetsbygget

Administrasjonen i Vest-Agder-museet anser at et matkultursenter i kombinasjon med en videreføring og videreutvikling av dagens museale aktiviteter i museumshavna (plastbåtsatsning, utstillinger og aktiviteter for barn ute og inne) ikke medfører en endring i premissene for bruken av aktivitetsbygget sett fra tilskuddsyterne til investeringens side (vi

mottar ingen faste offentlige driftstilskudd øremerket aktivitetsbygget/museumshavna).

3. Medeierskap i et aksjeselskap med ikke-økonomisk formål

Stiftelsen Cultiva, som viktig bidragsyter i etableringen av det nye matkultursenteret, er klare på at Vest-Agder-museet er ønsket inn i en aktiv rolle i etablering og drift av senteret. For å sikre langsiktighet, faglighet og lokal tilknytning ser Cultiva det som en klar styrke om museet går inn som medeier/meddrifter i det nye ideelle aksjeselskapet.

Administrasjonen i Vest-Agder-museet mener en slik modell vil gi museet større mulighet til å integrere matkultursenteret i de øvrige/fremtidige planene museet har i området og til å styre/koordinere driften i samsvar med disse. Det foreligger ingen regulering i IKSets selskapsavtale eller i Lov om interkommunale selskaper ift. å gå inn som medeier i et ideelt aksjeselskap. Vi vil innhente en juridisk vurdering i forkant av avtaleinngåelsen, ift. avklaring på at etableringen ikke medfører noen form for risiko for eierkommunene i IKSet. Etableringen av matkultursenteret fordrer ikke opptak av lån.

4. Inntektsmuligheter for matkultursenteret/Kristiansand kommune som bruker av tjenester fra matkultursenteret

På matkultursenteret i Kristiansand vil kombinasjonen av aktiviteter og finansieringskilder være annerledes enn på Geitmyra i Oslo, men nøkkelen ligger i fleksibiliteten i konseptet. Et mangfold av bidragsytere kan fungere godt fordi et matkultursenter består av undervisning, folkehelse, voksenopplæring, kultur- og historieformidling og integrering. Geitmyra har allerede støtte fra Landbruksdepartementet og Nærings- og fiskeri-departementet, der deler av midlene fra disse, spesielt innen sjømat, vil allokere til det nye senteret. Det planlegges også omsøkt nasjonale midler innen helse, miljø og integrering. Av andre mulige "ben å stå på" kan nevnes spesialundervisning for barn og unge, sommerskole, trening for nyankomne flyktninger og folkehelse/kostholdsopplegg.

Det arbeides konkret mot Kristiansand kommune, med dialog i forhold til opplegg som kan være aktuelle for kommunen å benytte/kjøre og søknad om midler for 2018 er allerede sendt inn. Oppvekststyret og kulturstyret i Kristiansand kommune var tirsdag 7. november

på besøk i museumshavna, der Andreas Viestad fra Geitmyra serverte fiskesuppe og presenterte konseptet for det nye matkultursenteret. Mottakelsen var svært positiv!

Geitmyra ser for seg å gjennomføre pilotprosjekter for å skape grunnlag for et langsiktig lokalt tilpasset engasjement. Styret i Vest-Agder-museet har spilt inn at matkultursenteret også burde kunne fungere som en ressurs for resten av fylket/regionen.

5. Utfordringer knyttet til merverdiavgift

Vest-Agder-museet har fått fritak for merverdiavgift/momskompensasjon ifm. oppføringen av aktivitetsbygget. Et matkultursenter vil drive ikke-avgiftspliktig aktivitet i form av undervisning/opplæring og kurs, noe som vil medføre delvis tilbakebetaling av kompensert merverdiavgift. Vest-Agder-museet forutsetter at en slik tilbakebetaling av merverdiavgift i sin helhet dekkes inn gjennom det nye selskapets investerings- eller driftsmidler.

6. Museets potensiale for egeninntjening

Det er uvisst hvordan etableringen av et matkultursenter vil påvirke museets eget potensiale for inntjening i museumshavna. I dag er dette utfordrende i og med at området tidligere har vært et friluftsområde. En vil anta at antall besøkende og aktiviteten i området vil øke betraktelig, på den andre siden arbeider Geitmyra ut fra et non-profit prinsipp, noe som nok vil gjøre det ytterligere vanskelig for museet å ta inngangsbilletter. Oppsummert antar museet at potensialet for økt inntjening knyttet til etableringen er begrenset, men at delingen av driftskostnadene med en annen aktør vil bidra til å gjøre museumshavna bærekraftig. Også faglig sett anser Vest-Agder-museet satsningen på et matkultursenter som relevant og en merverdi i forhold til dagens tilbud i Odderøya museumshavn.

Basert på ovenforstående punkter gjorde styret i Vest-Agder-museet 18. oktober følgende vedtak i sak 36/17:

- 1. Styret stiller seg positive til etableringen av et matkultursenter som del av Odderøya museumshavn, forutsatt sikkerhet for finansiering, inkludert spørsmålet knyttet til mva. Styret forutsetter at Vest-Agder-museet ikke påtar seg økonomisk risiko ved en slik etablering.*

2. *Styret forutsetter at det legges til grunn en areafordeling mellom museum og matkultursenter som gjør at intensjonene bak museumshavna, samt forpliktelsene overfor Orlogsforeningen fremdeles kan ivaretas.*
3. *Styret ber administrasjonen utrede videre rammene for en organisering av et matkultursenter i aktivitetshuset i Odderøya museumshavn, som et ideelt AS eller gjennom utleie med en tilhørende samarbeidsavtale.*

Forslag til vedtak

1. Representantskapet gir styret i Vest-Agder-museet mandat til å definere organisering av, inklusive etablering av et ideelt aksjeselskap, et matkultursenter i Odderøya museumshavn.
2. Saken sendes tilbake til representantskapet før endelig beslutning om å gå inn i etableringen fattes, etter at endelig anbefaling foreligger.